

JORDEHØJ JæTTESTUE

4780 Stege

1: Sten i fantastiske farver indgår i byggeriet af den yderst seværdige Jordehøj-jættestue.

2: Jordehøj - jættestuen med velformet høj set fra sydvest.

3: En markeret trampesti lags markskellet leder fra vest frem til jættestuen.

4: Det sidste stykke fører stien over marken.

Administration

Ejerforhold Privatejet
Oprettet 2011
Sidste rettelse 02-2021
Tilsyn og beskadigelser Kulturarvsstyrelsen - [KUAS](#)
Pleje, skiltning og 100 m.-zone [Vordingborg Kommune](#)
FREDNINGSNR. [4228-38](#)
STEDNR. [050511-7](#)

Find Fortidsmindet med GPS

GPS Breddegrad 54.966455
Længdegrad 12.248855
UTM-system E 707960 N 6095888

Beskrivelse

Møn er som en velassorteret slikbutik med hensyn til størstengrave fra bondestenalderen og det kan være svært at vælge blandt de mange flotte og offentligt tilgængelige gravanlæg. Jættestuen Jordehøj er dog et "must" for kendere, idet den gennem restaureringer og udgravninger i nyere tid er en af landets bedst undersøgte jættestuer, som har bidraget væsentligt til vores forståelse og opfattelse af konstruktionen og brugen af bondestenalderens store jættestue-fællesgrave.

Jættestuen ligger let tilgængelig fra offentlig vej ca. 3 km. vest for Lendemarke og Stege. En pælemarkeret trampesti fører langs markskellet frem til højen - det sidste stykke dog på tværs af marken. Gravkammeret ligger helt indesluttet og beskyttet i en stor høj, ligesom da den blev bygget i bondestenalderen for omkring 5.200 år siden. Først når du kommer rundt om højen til sydøstsiden, ses den lille åbning fra den smalle 7 m. lange kammergang, som leder ind til det 10 lange og 2,5-1,8 m. brede jættestuekammer. På den anden bæresten i kammergangens vestre side ses 8 indhuggede skåltegn, som sandsynligvis er tilføjet i bronzealderen næsten 1.500 år efter jættestuens opførelse. Gravkammeret er ligesom i Sparresminde-jættestuen smallest på midten og bredest mod enderne i nordøst og sydvest. 24 store bæresten understøtter de 6 kæmpemæssige samt 2 mindre dæksten, som danner loftet i kammeret, ca. 1,7 m. over gulvet.

Jordehøj jættestuen blev undersøgt første gang i 1836, hvor Storkøbmand og Konsul Gustav Hage fra Stege i en alder af 28 år åbnede graven. Købmand Hage har også andre skattegravninger på samvittigheden - se f.eks. Sparresminde og Kong Askers Høj. Til Købmand Hages forsvar skal dog siges, at han efterfølgende donerede de fleste fundne genstande til Nationalmuseet, som derved blev opmærksom på de flotte gravanlæg og efterfølgende fik de fleste fredet. Herved undgik de den afgravning for stenhugst eller ren skattegravning og følgende ødelæggelse, som de fleste størstengrave desværre blev udsat for især i 1800-tallet. Fredningen af Jordehøj trak dog en del ud på grund af uenigheder om erstatningens størrelse, med blev endeligt gennemført i 1861.

Under 1836-udgravningen fremkom en del oldsager, men desværre efterlod Hage ingen oplysninger om udgravningen eller fundene. Fundene fra Jordehøj blev endvidere blandet med fund fra en samtidig sløjfning af en anden nær- liggende jættestue "Sognehøj", og skal derfor tolkes med forsigtighed.

I en kort beretning til Nationalmuseet fra Hages søn i 1870 omtales det dog, at der "lå 6-8 store Kroppe ordnede i Rader. Resterne af haar fra hovederne smuldrede hen som Spendevæv. Intet rav, men mange stensager laa ved Ligene". Så der er ingen tvivl om at jættestuen havde ligget urørt i mere end 5.000 år - Et fund som enhver arkæolog drømmer om at kunne gøre i dag! Fra Jordehøj stammer med sikkerhed tre kranier, en vildsvinetand, tre benmejsler samt diverse flintredskaber og -økser og et unikt hængesmykke i ben og måske også nogle flintdolke fra senere begravelser i jættestuen.

For den som vil læse mere om de spændende fund og ikke mindst jættestuens historie, konstruktion og nyere tids restaureringer kan T. Dehn, Sv. Hansen og Fl. Kauls yderst velskrevne bog "Klekkendehøj og Jordehøj" varmt anbefales. Se også Nationalmuseets historie om Hages udgravning af Jordehøj. (se "Litteratur").

Med undtagelse af nogle få mindre udbedningsarbejder lå Jordehøj stort set urørt efter udgravningen frem til 1987, hvor der blev konstateret ret frem- skredne erosionsskader, som medførte fare for sammenstyrtning. Det følgende år blev det derfor besluttet at foretage en gennemgribende restaurering af graven kombineret med sonderende arkæologiske udgravninger.

Ved undersøgelser lagdes blandt andet et snit ind gennem højens nordside, og her kunne det konstateres, at jættestuen var opført på en gammel stenalder- mark. I den urørte jordbund som jættestuen forsejler, kunne man tydeligt se furer på kryds og tværs efter datidens opfurende ardplov. Endvidere kunne man se, at højen omkring jættestuen var opbygget i to faser: En første fase omfattende hele gravanlægget, samt en efterfølgende tilføjelse på ½-1 m. ovenpå den første. Jordhøjen har ved foden oprindeligt været omsluttet af randsten forbundet med hinanden af tørmure med opstabilede flade sten, men de er nu skjult af nedskreden jord eller fjernet.

Udgravningen klarlagde utroligt mange detaljer om konstruktionen, som det vil føre for vidt at gengives her, men væsentligste vedrører det de mange forholds- regler, som stenalderbønderne tog for at gøre graven vandtæt og modstands- dygtig mod naturlig nedbrydning. Bag kammerets bæresten er der for eksempel drænggrøfter med knust flint og gravkammeret blev udvendigt tætnet med knust flint, hvorover der blev lagt et tykt lag kalk, hvori der lagdes sten som et ydre dække over kammeret. Uden på dette lagdes så endnu et lag med ler, hvori flade stenfliser blev anbragt som et ydre tag. Herefter rejstes højen omkring graven og til sidst blev der lagt et tæppe af mindre sten over højen.

Alle disse gennemtænkte detaljer gør, at indtrængende vand kunne ledes væk fra kammeret, og det er dette, som forklarer de gode bevarings- forhold, som Købmand Hage mødte ved udgravningen mere end 5.000 år senere - og grundlaget for at du også i dag kan opleve dette fantastiske gravmonument.

